Migratie in cijfers en in rechten

2020 | Katern uit het jaarverslag

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

© Dieter Telemans

Migratie in België

De omvang, de samenstelling en de verdeling van de bevolking met een vreemde nationaliteit die momenteel in België aanwezig is, weerspiegelen zowel de gewestelijke culturele bijzonderheden binnen dit land als de Belgische immigratiegeschiedenis. Wat de migratiebewegingen van vreemdelingen naar en vanuit België betreft, zorgen burgers van de Europese Unie (EU) onverminderd voor de omvangrijkste stromen. Uit de structuur per leeftijd van die migraties komen de jongvolwassenen als de grootste groep naar voren. Als Myria de wettelijke verblijfsredenen analyseert, stelt het dan weer aanzienlijke verschillen vast in de migratieprofielen bij EU-burgers en onderdanen van derde landen. In tegenstelling tot de migraties van vreemdelingen blijft het migratiesaldo van de Belgen negatief, met hogere aantallen emigraties dan immigraties.

Stocks en stromen

Om de migratie in kaart te brengen, bestaan er twee soorten cijfers:

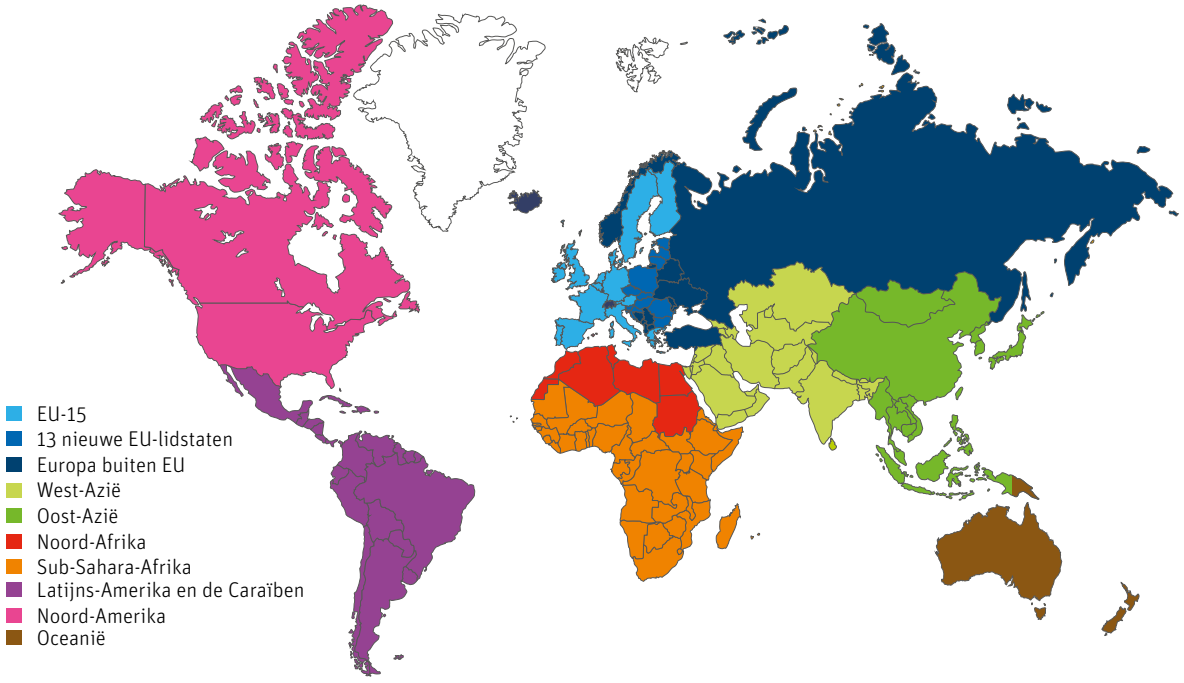
De gegevens in termen van **stocks** verwijzen naar alle vreemdelingen die op een bepaalde datum op het Belgische grondgebied aanwezig zijn. Dit is dus eerder een "momentopname", die een beeld geeft van de vreemdelingenpopulatie op een bepaalde datum. In dit verslag gaan de gegevens over de stocks uit van de situatie op 1 januari 2019.

De gegevens in termen van migratie**stromen** verwijzen naar migratiebewegingen van bevolkingsgroepen. Dit zijn de immigraties van personen die het Belgische grondgebied binnenkomen of de emigraties van personen die het Belgische grondgebied verlaten tijdens een bepaalde periode. Deze gegevens zijn als het ware een "film", waarin de migratiebewegingen worden voorgesteld die zich gedurende pakweg een jaar hebben voorgedaan. Het meest recente jaar dat in dit verslag wordt belicht is 2018.

Definitie van de nationaliteitengroepen

In dit verslag komen verschillende groepen van nationaliteiten aan bod. Meestal maken wij een onderscheid tussen 11 verschillende groepen: (1) EU-15; (2) 13 nieuwe lidstaten; (3) Europa buiten de EU (met inbegrip van Turkije); (4) Sub-Sahara-Afrika; (5) Noord-Afrika; (6) West-Azië; (7) Oost-Azië; (8) Latijns-Amerika en de Caraïben; (9) Noord-Amerika; (10) Oceanië; (11) Vluchtelingen, staatlozen en onbepaald. Die nomenclatuur is gebaseerd op die van de Verenigde Naties.

- De **landen van de EU-15** waren in 2018 en 2019: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk (dat in 2019 nog EU-lid was) en Zweden. In dit verslag hebben de cijfers van de EU-15 betrekking op de EU-15 zonder België.
- De **dertien nieuwe lidstaten** van de EU-28 zijn: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, de Tsjechische Republiek, Roemenië, Slovakije en Slovenië. Aangezien Kroatië tot de Europese Unie is toegetreden in 2013, hebben de statistieken van de jaren daarvoor (tot en met 2012) betrekking op de 'twaalf nieuwe lidstaten' (EU-27).
- Onder de **onderdanen van derde landen** worden alle andere landen ter wereld verstaan die geen deel uitmaken van de EU-28. In die groep wordt nog een onderscheid gemaakt met de notie **Europese landen buiten de EU**. Dat betreft de Europese landen die geen deel uitmaken van de EU-28, met inbegrip van Turkije, namelijk: Albanië, Andorra, Wit-Rusland, Bosnië-Herzegovina, IJsland, Kosovo, Liechtenstein, Monaco, Moldavië, Macedonië, Montenegro, Noorwegen, Rusland, San Marino, Servië, Zwitserland en Oekraïne. Door Turkije in deze categorie op te nemen, blijven we in overeenstemming met de classificaties van de Belgische (Statbel) en Europese (Eurostat) diensten voor statistiek.
- In dit verslag onderscheiden we ook twee subregio's in Azië: Oost-Azië en West-Azië. Oost-Azië staat voor de subregio's die de Verenigde Naties Oost-Azië (China, Korea, Japan, ...) en Zuidoost-Azië (Cambodja, Indonesië, Maleisië, de Filippijnen, ...) noemen. West-Azië omvat de subregio's Centraal-Azië (Kazachstan, Kirgizië, ...), Zuid-Azië (Afghanistan, Bangladesh, India, Iran, Pakistan, ...) en West-Azië (Armenië, Irak, Israël, ...).

Gegevens over de toestand van de populatie van vreemde nationaliteit op 1 januari 2019 (de stocks)

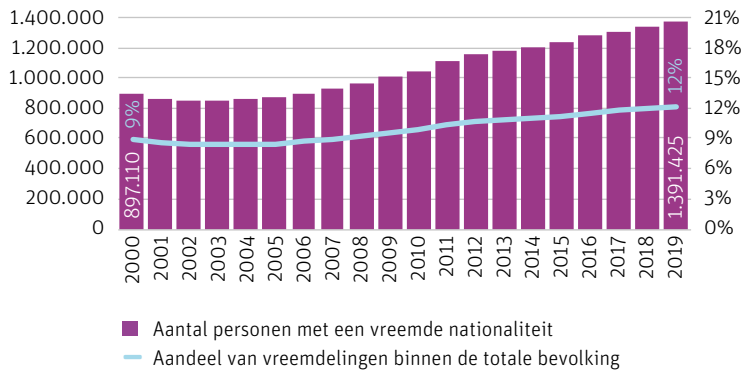
Populatie met een vreemde nationaliteit en populatie van vreemde origine, of die als vreemdeling geboren is

De bevolking van vreemde origine omvat alle burgers met een buitenlandse nationaliteit bij hun geboorte, ongeacht of ze intussen de Belgische nationaliteit hebben verworven of dat ze nog steeds een buitenlandse nationaliteit hebben.

De volgende cijfers hebben alleen betrekking op personen die momenteel een buitenlandse nationaliteit hebben. Aangezien de cijfers over het aantal personen die als vreemdeling zijn geboren en Belg zijn geworden voor de jaren 2019 en 2018 niet beschikbaar waren bij de redactie van dit verslag, verwijzen we de lezers naar het jaarverslag *Migratie in cijfers en in rechten 2018*, om de cijfers op 1 januari 2017 te raadplegen. In 2017 telden we 2.318.807 personen die als vreemdeling zijn geboren. Het gaat hier om 1.327.776 burgers met een vreemde nationaliteit en 991.031 vreemdelingen die Belg zijn geworden.

Evolutie van de populatie met een vreemde nationaliteit op 1 januari 2019

Evolutie van het aantal personen met een vreemde nationaliteit, 2000 - 2019

Op 1 januari 2019, telden we **1.391.425 personen met een vreemde nationaliteit** die in een Belgische gemeente waren ingeschreven.

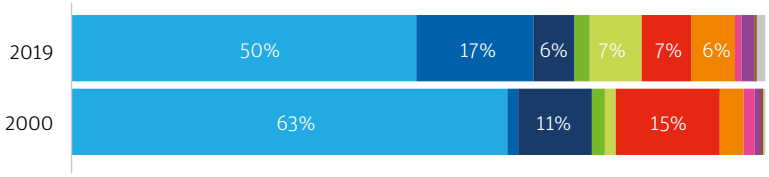
Uit de evolutie tussen 1 januari 2000 en 1 januari 2019 blijkt een aantal elementen:

- Het aantal personen met een vreemde nationaliteit is met 55% gestegen, van 897.110 naar 1.391.425.
- Door de toename van de Belgische bevolking is het percentage personen met een vreemde nationaliteit in de totale bevolking van het land minder sterk gaan stijgen, van 9% op 1 januari 2000 naar 12% op 1 januari 2019.

bron: Statbel

Structuur van de populatie met een vreemde nationaliteit

Samenstelling van de populatie met een vreemde nationaliteit op 1 januari 2000 en 2019

Zo'n twee derde (67%) van de 1.391.425 personen met een vreemde nationaliteit in België was op 1 januari 2019 **EU-onderdaan (925.140 personen).**

Het aandeel EU-burgers in 2019 loopt gelijk met dat uit 2000 (64% van de totale populatie met een vreemde nationaliteit, goed voor 578.346 personen) en de meesten daarvan zijn burgers van de EU-15. Tussen 2000 en 2019 is het aandeel burgers uit de 13 nieuwe EU-lidstaten evenwel gestegen van 2% naar 17%. Dit is een gevolg van de opeenvolgende toetredingen van nieuwe lidstaten vanaf 2004.

Voor de derde landen blijkt uit een vergelijking tussen 2000 en 2019 het volgende:

- Een relatieve daling van het aantal Europese onderdanen buiten de EU van 11% naar 6% (84.341 personen op 1 januari 2019).
- Een stijging van de onderdanen uit West-Azië van 1% naar 7% waardoor dit de eerste regio van derde landen wordt in termen van migrantenstocks op het grondgebied van ons land (101.495 personen). De Syriërs zijn goed voor 28% van de vreemdelingen uit een West-Aziatisch land.
- Een daling van het aantal onderdanen uit Noord-Afrika, van 15% naar 7% (99.242 personen) en een lichte stijging van het aantal onderdanen uit Sub-Sahara-Afrika van 4% naar 6% (88.895 personen). De Marokkanen vertegenwoordigen de meerderheid van de Noord-Afrikanen, terwijl de Congolezen de eerste nationaliteit uit Sub-Sahara-Afrika zijn.

EU-15
13 nieuwe EU-lidstaten
Europa buiten EU
West-Azië
Oost-Azië
Noord-Afrika
Sub-Sahara-Afrika
Noord-Amerika
Latijns-Amerika en de Caraïben
Oceanië
Andere

bron: Statbel

Top 10 van vreemde nationaliteiten, op 1 januari 2000 en 2019

Top 10 – 2000		Top 10 – 2019	
Italië	200.281	**Frankrijk**	167.508
Marokko	122.005	**Nederland**	157.474
Frankrijk	107.240	**Italië**	155.866
Nederland	85.763	**Roemenië**	96.034
Turkije	72.064	**Marokko**	80.295
Spanje	45.924	**Polen**	71.331
Duitsland	34.328	**Spanje**	65.476
Verenigd Koninkrijk	26.156	**Portugal**	47.677
Portugal	25.563	**Duitsland**	39.608
Griekenland	18.389	**Bulgarije**	37.277
Andere	*159.397*	***Andere***	*472.879*
Totaal	**897.110**	**Totaal**	**1.391.425**

Tussen 2000 en 2019 evolueert het aantal vreemdelingen al naargelang de nationaliteit op een verschillende manier:

- Het aantal Fransen en Nederlanders stijgt gevoelig (respectievelijk 167.508 en 157.474 personen).
- Een sterke stijging van het aantal burgers uit de 13 nieuwe EU-lidstaten. Het gaat met name om Roemenen, Polen en Bulgaren die intussen de koplopers zijn van vreemde nationaliteiten in België (respectievelijk 96.034, 71.331 en 37.277 personen).
- Een toename van het aantal onderdanen uit het Iberisch schiereiland (Portugezen en Spanjaarden).
- Een daling van het aantal Italianen en Grieken.
- Een geringer aantal vreemdelingen van Britse, Marokkaanse en Turkse nationaliteit. Bij de Britten dient dit fenomeen te worden geanalyseerd in het licht van een recente tendens waarbij steeds meer Britten de Belgische nationaliteit verwerven. Bij de Marokkanen en Turken wordt die geneigdheid om Belg te worden reeds verschillende jaren vastgesteld.

bron: Statbel

Verdeling van de populatie met een vreemde nationaliteit op het Belgische grondgebied

Uit de verdeling van het aantal vreemdelingen blijken aanzienlijke ruimtelijke verschillen, zowel in absolute (aantal) als in relatieve (percentage van de totale bevolking) cijfers. Al naargelang de provincie of gemeente, verschilt ook de meest vertegenwoordigde buitenlandse nationaliteit. Zo zijn de grootste aantallen buitenlanders te vinden in de grote steden. Als men echter per gemeente de buitenlandse bevolking vergelijkt met de totale inwonende bevolking, dan voeren de grensgemeenten Baarle-Hertog in het arrondissement Turnhout (Antwerpen), Raeren en Kelmis in het arrondissement Verviers (Luik), en verschillende gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ranglijst aan.

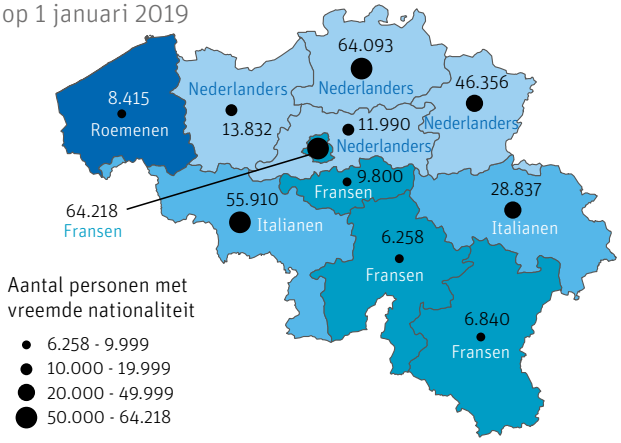
Aantal

Gemeente	Totale populatie	Vreemdelingen		Eerste nationaliteit
		Aantal	%	
Antwerpen	525.935	**111.179**	21%	Nederlanders
Stad Brussel	181.726	**65.995**	36%	Fransen
Schaarbeek	133.309	**48.678**	37%	Bulgaren
Elsene	86.876	**42.181**	49%	Fransen
Gent	262.219	**38.793**	15%	Bulgaren
Anderlecht	119.714	**38.782**	32%	Roemenen
Luik	197.327	**38.442**	19%	Italianen
Charleroi	202.267	**30.964**	15%	Italianen
Sint-Jans-Molenbeek	97.462	**27.366**	28%	Marokkanen
Ukkel	83.024	**27.049**	33%	Fransen

Percentage

Gemeente	Totale populatie	Vreemdelingen		Eerste nationaliteit
		Aantal	%	
Baarle-Hertog	2.760	1.420	**51%**	Nederlanders
Raeren	10.759	5.328	**50%**	Duitsers
Elsene	86.876	42.181	**49%**	Fransen
Sint-Gillis	50.267	24.327	**48%**	Fransen
Etterbeek	48.367	23.407	**48%**	Fransen
Sint-Joost-ten-Node	27.457	11.964	**44%**	Roemenen
Kelmis	11.108	4.241	**38%**	Duitsers
Sint-Lambrechts-Woluwe	56.660	21.179	**37%**	Fransen
Sint-Pieters-Woluwe	41.824	15.493	**37%**	Fransen
Schaarbeek	133.309	48.678	**37%**	Bulgaren

De eerste vreemde nationaliteit per provincie, op 1 januari 2019

De kaart van de eerste vreemde nationaliteit per provincie zegt veel over de gewestelijke culturele bijzonderheden van het land, en over de immigratiegeschiedenis in België.

Zo vormen in de meeste Waalse provincies en in Brussel-Stad de Fransen, met tussen de 6.258 en 64.218 personen, de eerste vreemde nationaliteit. In de vroegere mijnbekkens in de provincies Henegouwen en Luik voeren de Italianen de ranglijst aan (respectievelijk 55.910 en 28.837 personen).

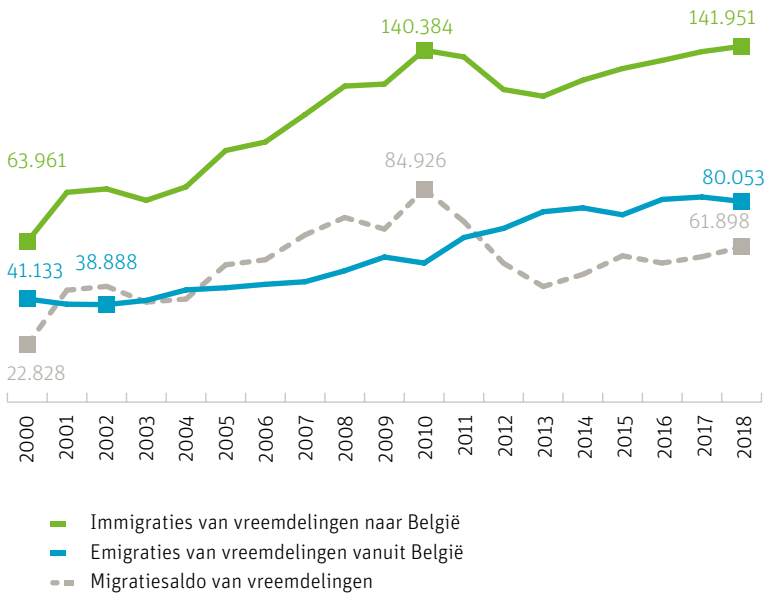
In bijna alle Vlaamse provincies vormen de Nederlanders de eerste vreemde nationaliteit (tussen 11.990 en 64.093 personen). De uitzondering daarop is West-Vlaanderen, waar de Roemenen (8.415 personen) het talrijkst zijn.

bron: Statbel

Gegevens over de bevolkingsbeweging in 2018 (de stromen)

Evolutie van de migratiestromen van buitenlandse onderdanen

Immigraties en emigraties van buitenlandse onderdanen

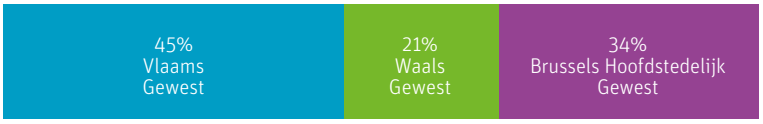
141.951 immigraties en 80.053 emigraties van personen met een vreemde nationaliteit, die in België in de loop van 2018 zijn geregistreerd.

- Sinds het begin van de jaren 2000 volgen zowel de immigraties als de emigraties van personen met een vreemde nationaliteit dezelfde algemeen stijgende tendens.
- Na een lichte tijdelijke daling tussen 2010 en 2013, bereikte het aantal immigraties in 2018 de hoogste waarde uit die periode, 2,2 keer hoger dan die in 2000 (63.961 immigraties).
- Het aantal emigraties daarentegen kende minder schommelingen en in 2018 was het aantal geregistreerde emigraties bijna verdubbeld in vergelijking met dat van 2000 (41.133 geregistreerde emigraties).

bron: Statbel

Structuur van de immigraties van buitenlandse onderdanen

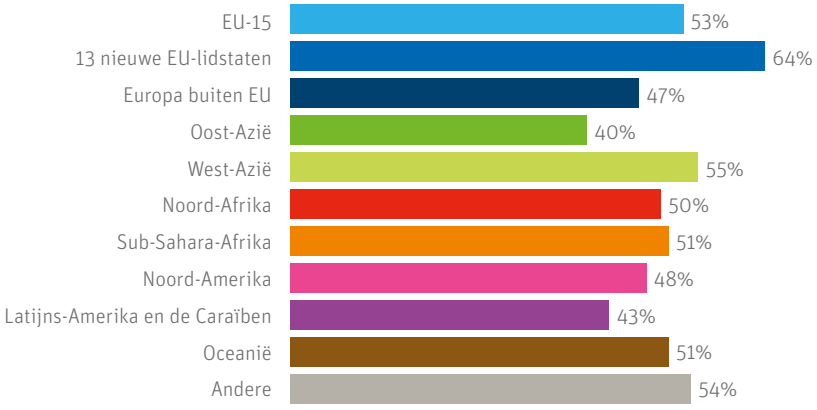
Immigraties van vreemdelingen in België per gewest, 2018

In 2018 werden 63.813 (45%) van de 141.951 immigraties in het Vlaams Gewest geregistreerd, terwijl er in het Waals Gewest 29.413 (21%) zijn geregistreerd. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telde ongeveer één derde van de immigraties, goed voor 48.725 registraties.

Globaal genomen ging het bij 54% van de immigraties die in 2018 in België zijn geregistreerd om mannen

Percentage mannen bij de immigraties van vreemdelingen

Uit de analyse van het percentage mannen per nationaliteit, afkomstig uit de grootste regio's wereldwijd, blijkt dat dit cijfer sterk verschilt.

Zo is de meest vrouwelijke immigratie die van onderdanen uit Oost-Azië (40% mannen), de meest mannelijke die van onderdanen uit de 13 nieuwe EU-lidstaten (64% mannen). Voor de immigraties van de EU-15-landen, bedroeg dit percentage 53%.

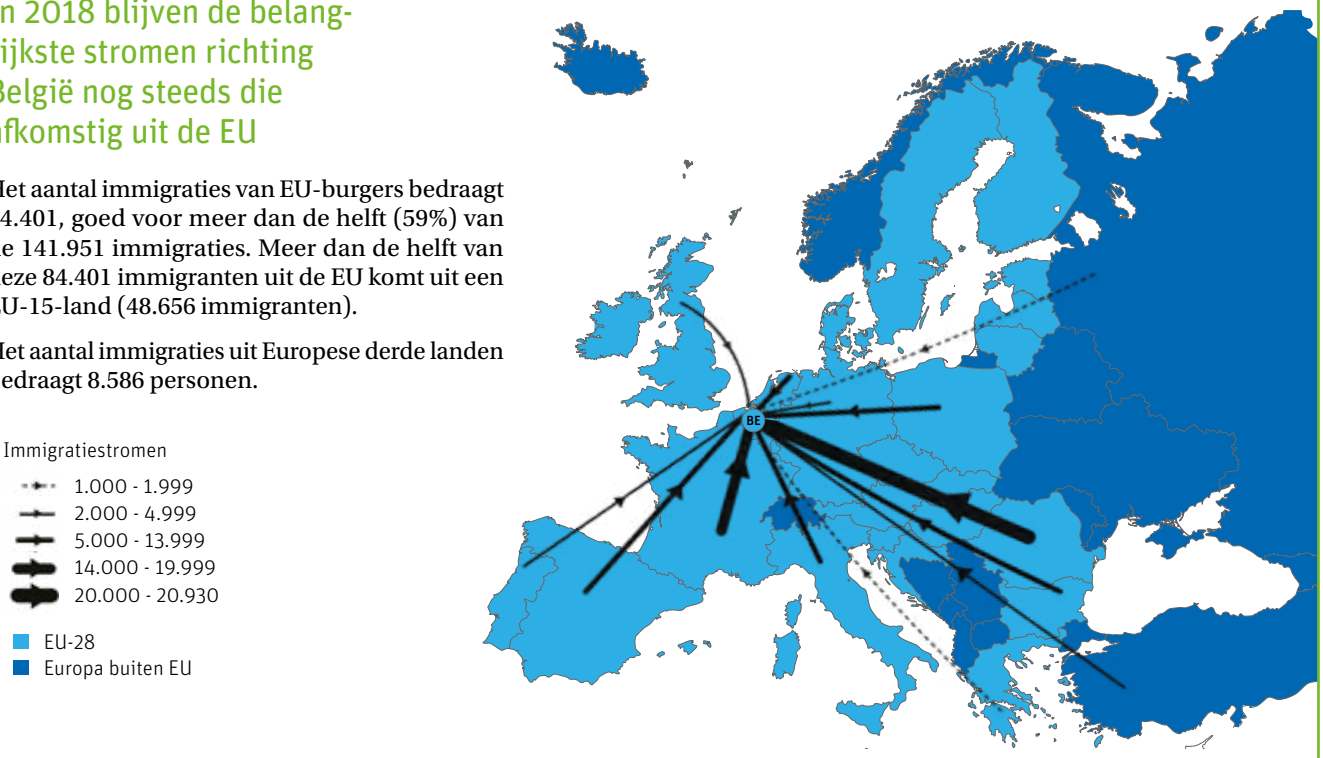
bron: Statbel

In 2018 blijven de belangrijkste stromen richting België nog steeds die afkomstig uit de EU

Het aantal immigraties van EU-burgers bedraagt 84.401, goed voor meer dan de helft (59%) van de 141.951 immigraties. Meer dan de helft van deze 84.401 immigranten uit de EU komt uit een EU-15-land (48.656 immigranten).

Het aantal immigraties uit Europese derde landen bedraagt 8.586 personen.

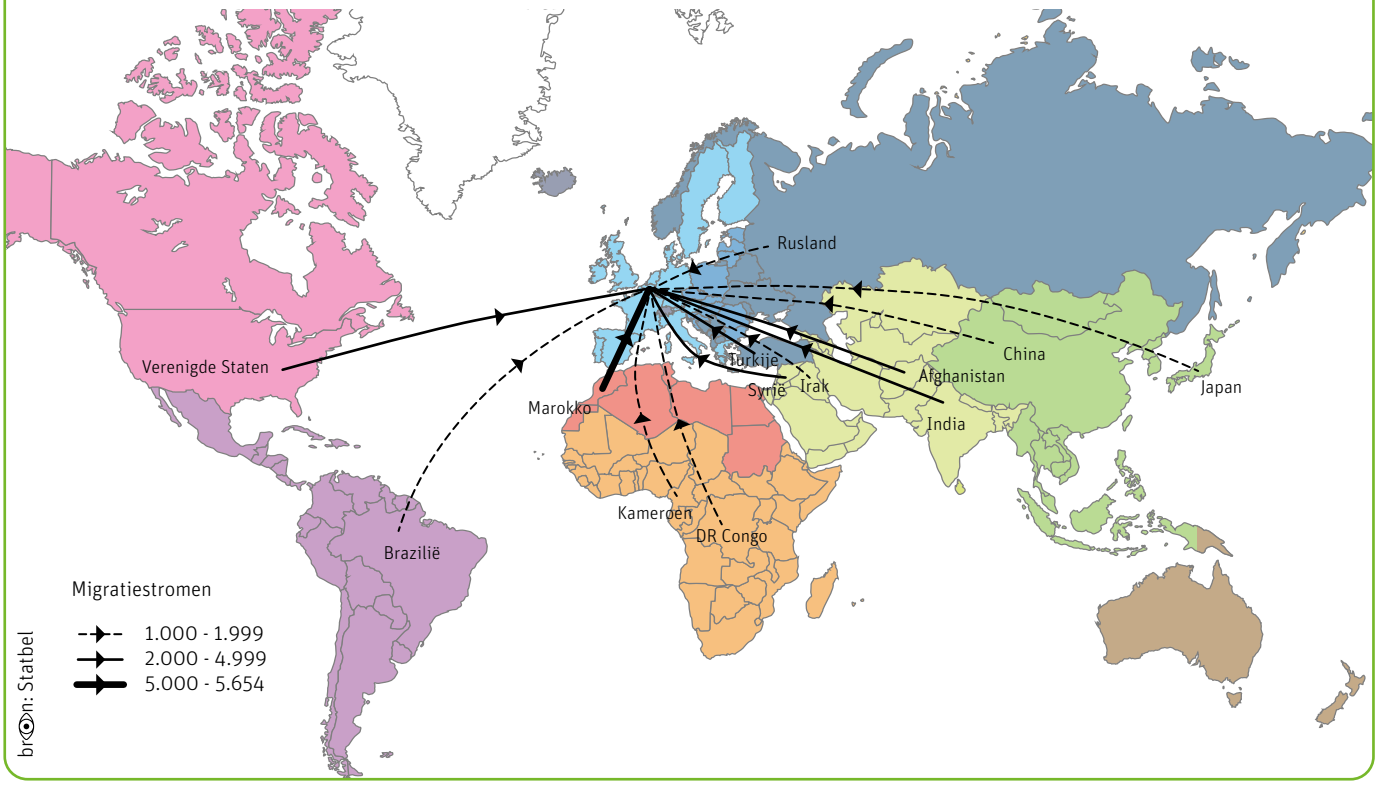
Belangrijkste immigratiestromen van Europese burgers naar België in 2018

Voor de andere grote regio's zijn de immigratiestromen sinds 2015 relatief constant gebleven met in 2018 10.257 immigraties vanuit Sub-Sahara-Afrika, 7.762 immigraties vanuit Noord-Afrika, 5.266 immigraties vanuit Oost-Azië, 3.139 immigraties vanuit Noord-Amerika en 253 vanuit Oceanië. Toch stellen we sinds 2016 het volgende vast:

- Een daling van de stromen vanuit West-Azië, die in 2018 16.391 immigraties bedroegen (in vergelijking met de 21.563 in 2016, een jaar waarin het aantal geregistreerde personen uit vooral Syrië en Irak bijzonder hoog was. Dit is met name het gevolg van de vele registerwijzigingen van onderdanen uit die beide landen, waarvan een deel in 2015 in België was aangekomen).
- Een stijging van de stromen vanuit Latijns-Amerika en de Caraïben, van 3.513 immigraties in 2016 naar 4.738 in 2018.

Belangrijkste immigratiestromen van onderdanen van derde landen naar België in 2018

bron: Statbel

Belangrijkste oorspronkelijke nationaliteiten van de immigranten in 2000 en 2018

Top 15 – 2000		Top 15 – 2018	
Frankrijk	8.933	**Roemenië**	20.930
Nederland	7.492	**Frankrijk**	14.069
Marokko	6.216	**Nederland**	9.446
Ver. Koninkrijk	3.453	**Italië**	6.825
Italië	3.385	**Marokko**	5.654
Duitsland	3.285	**Polen**	5.603
Turkije	3.054	**Bulgarije**	5.358
Verenigde Staten	2.819	**Spanje**	5.202
Spanje	1.632	**India**	4.116
Portugal	1.552	**Portugal**	3.985
DR Congo	1.268	**Afghanistan**	3.228
Polen	1.154	**Syrië**	3.221
Japan	899	**Duitsland**	3.050
China	843	**Turkije**	2.525
Zweden	790	**Verenigde Staten**	2.507
Andere	*17.186*	***Andere***	*46.232*
Totaal	**63.961**	**Totaal**	**141.951**

Als we de immigratiestromen in 2000 en 2018 naast elkaar leggen, kunnen we een aantal zaken afleiden:

- De **Fransen** en **Nederlanders** handhaven zich in de top 3 van immigratienationaliteiten in België.
- Een aanzienlijke stijging van de immigratie voor bepaalde landen die sinds 2004 tot de EU zijn toegetreden. Tussen 2000 en 2018 worden sterke stijgingen vastgesteld voor de **Roemenen** (x31), **Polen** (x5) en **Bulgaren** (x19).
- Een toename van de immigratiestromen uit Zuid-Europese landen: **Spanjaarden**, **Italianen** en **Portugezen**.
- De **Afghanen** en **Syriërs** sluiten aan bij de top van migrantennationaliteiten.
- Een daling van de immigratie van **Marokkanen**, **Britten**, **Duitsers** en **Turken**. Bovendien zien deze nationaliteiten, gezien de aanzienlijke toename van het aantal immigranten sinds 2000, hun aandeel in de totale immigratie fors teruglopen.

bron: Statbel

De onderdelen van de immigraties

Op Belgisch niveau zijn de statistieken inzake immigraties de volgende:

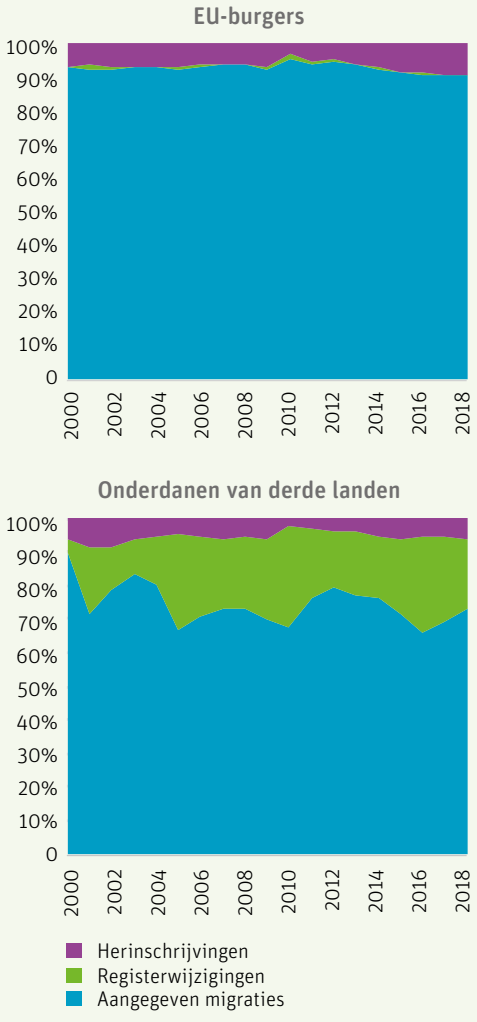
- de **aangegeven migraties** die in 2018 goed waren voor 83% van de immigraties (117.946 registraties).
- **registerwijzigingen**, die betrekking hebben op personen die overstappen van een wachtregister naar een ander register (Vreemdelingenregister of Bevolkingsregister). Het gaat hier vooral om personen die als vluchteling zijn erkend, die subsidiaire bescherming genieten of die op een andere basis gemachtigd zijn om in België te verblijven, en op EU-burgers die wachten op hun verblijfskaart. In 2018 waren die registerwijzigingen goed voor 9% van de immigraties (12.619 registerwijzigingen).
- **heringeschreven personen** die aanvankelijk uit het Rijksregister waren geschrapt. In 2018 werden 11.386 herinschrijvingen na een schrapping geregistreerd, goed voor 8% van de totale immigraties.

Achter deze algemene cijfers gaan echter verschillende tendensen schuil voor de EU-burgers, in vergelijking met de onderdanen uit derde landen.

De evolutie van de onderdelen van de immigratie naar België tussen 2000 en 2018 wijst op een zekere stabiliteit in de structuur voor de EU-burgers: in 2019 waren de aangegeven immigraties goed voor 90% van de immigraties, terwijl dat in 2000 nog 93% was.

Voor de onderdanen van derde landen ligt het aantal registerwijzigingen hoger (dit heeft onder meer te maken met het verkrijgen van de internationale bescherming). Het gaat hier met name om de verzoekers om internationale bescherming die het statuut van vluchteling of subsidiaire bescherming hebben gekregen, en om personen die op een andere basis een verblijfsstatuut hebben verkregen, en die dus in de immigratiestatistieken zijn opgenomen. Daarom leiden de conjuncturele schommelingen in het aantal registerwijzigingen tot meer schommelingen in de samenstelling van de immigraties. Zo was er een daling van het aantal registerwijzigingen sinds 2016.

Onderdelen van de immigraties tussen 2000 en 2018

bron: Statbel

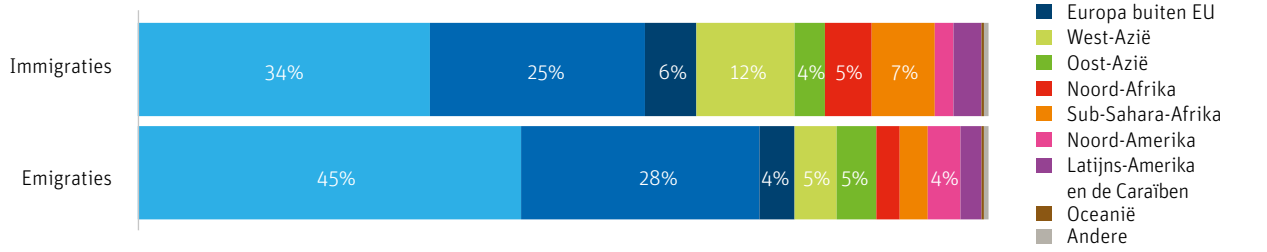
Samenstelling van de migraties in 2018

Het migratiesaldo is het verschil tussen het aantal immigraties en emigraties. Voor België was dit migratiesaldo in 2018 positief, ongeacht de regio waar de migranten vandaan kwamen.

In 2018 waren EU-burgers goed voor 59% van de immigraties en 73% van de emigraties. Op het totale aantal emigraties gaat het bij iets minder dan de helft (45%) bovendien om burgers uit de EU-15-landen.

Opvallend in termen van immigraties is het hoge percentage onderdanen uit West-Azië (12%).

Het grootste deel van de migraties (zowel immigraties als emigraties) betreft EU-burgers.

bron: Statbel

Structuur per leeftijd van de migraties van vreemdelingen in 2018

De individuele geneigdheid om te migreren is niet het hele leven lang constant. Zo zijn jongvolwassenen over het algemeen het meest geneigd om een migratieplan uit te voeren. Deze jongvolwassenen hebben soms kinderen die hen vaak vergezellen naar het land van bestemming. Doorgaans neemt de kans op migratie in het tweede deel van het leven met de leeftijd af, toch wordt in sommige gevallen rond de pensioengerechtigde leeftijd een lichte stijging vastgesteld.

Deze trends kunnen in vier elementen* worden samengevat:

- een "basis", die overeenkomt met de elementaire geneigdheid om te migreren, die op elke leeftijd aanwezig is.
- drie onderdelen, die overeenkomen met de genoemde levensfases: jongvolwassenen vormen het belangrijkste onderdeel van de structuur per leeftijd van migranten, gevolgd door kinderen op jonge leeftijd en gepensioneerde migranten.

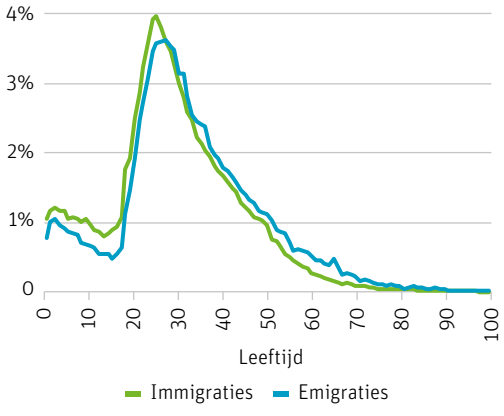

De immigrantenbevolking met een buitenlandse nationaliteit in België is jonger dan die van de emigranten.

Als we de structuur per leeftijd van de immigranten vergelijken met die van de emigranten, blijkt het volgende:

- Tot 26 jaar ligt het percentage immigraties hoger dan dat van de emigraties. Vanaf 27 jaar keert deze trend en ligt het percentage emigraties op deze leeftijd hoger dan dat van de immigraties. Dit resulteert ook in een verschuiving in termen van gemiddelde leeftijd:
  - 29 jaar voor immigranten
  - 33 jaar voor emigranten
- Er is een ondervertegenwoordiging van pensioengerelateerde migratie, vooral op vlak van immigratie. Wat de emigraties betreft, is er een lichte stijging op de leeftijd van 65 jaar, gevolgd door een neerwaartse trend.

Structuur per leeftijd van de migratie in België, 2018

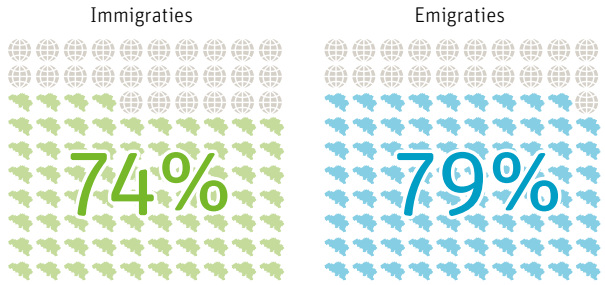
bron: Statbel

* A. Rogers en L. J. Castro, 1981, *Rapport de recherche no. RR-81-30*, International Institute for Applied System Analysis.

Migratiestromen van Belgen in 2018

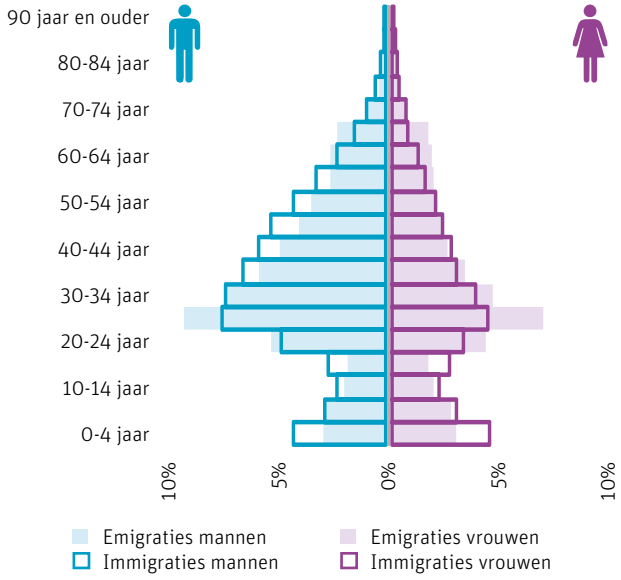
In 2018 zijn 24.943 Belgen zich (opnieuw) in België komen vestigen, terwijl er 36.661 het grondgebied hebben verlaten.

Migraties van Belgen per geboorteplaats, 2018

De meeste Belgen die zich (opnieuw) in België hebben gevestigd en die België hebben verlaten in 2018 zijn in België geboren.

Leeftijdspiramide van de migratie van Belgen, 2018

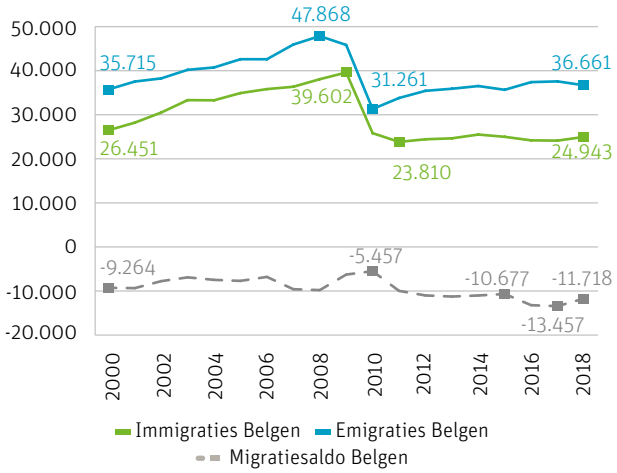
Definitie van emigraties

In België hebben de statistieken over emigraties vooral betrekking op de *aangegeven emigraties* en op *personen die uit het Rijksregister zijn geschrapt*, omwille van hun door de gemeente vastgestelde afwezigheid.

In tegenstelling tot de migraties van vreemdelingen, is het migratiesaldo van de Belgen voor de periode 2000-2018 negatief en volgt dat, op enkele schommelingen na, een licht neerwaartse trend.

Immigraties en emigraties van Belgen, 2000-2018

Zowel bij de emigraties als bij de immigraties van Belgen gaat het doorgaans om mannen, vooral dan bij de immigraties (62% van de immigraties en 58% van de emigraties).

Uit de leeftijdspiramide van de Belgische migranten vanuit/richting België blijkt dat de meesten op actieve leeftijd migreren. Vooral bij de emigraties wordt een oververtegenwoordiging van jongvolwassenen vastgesteld (20-34 jaar).

Bij de Belgische mannen die in 2018 zijn gemigreerd, is de gemiddelde leeftijd voor zowel de immigraties als de emigraties 35 jaar. Bij de Belgische vrouwen die in 2018 zijn gemigreerd, is de structuur per leeftijd met een gemiddelde leeftijd van 31 jaar (34 jaar voor de emigraties) iets jonger.

Migraties van Belgen per regio, 2018

	Immigratie-percentage	Emigratie-percentage
Vlaams Gewest	1,77‰	2,75‰
Waals Gewest	2,94‰	4,32‰
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	6,12‰	7,83‰

De netto migratiegraad vergelijkt het verschil tussen het aantal mensen dat een land in de loop van het jaar binnenkomt en verlaat, per 1.000 personen. In 2018 was de netto migratiegraad van de Belgen negatief. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest noteerde de laagste waarde (-1,71‰, tegenover -0,98‰ in het Vlaams Gewest en -1,38‰ in het Waals Gewest). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest registreerde ook de hoogste migratiepercentages van de Belgen, het Vlaams Gewest de laagste.

bron: Statbel

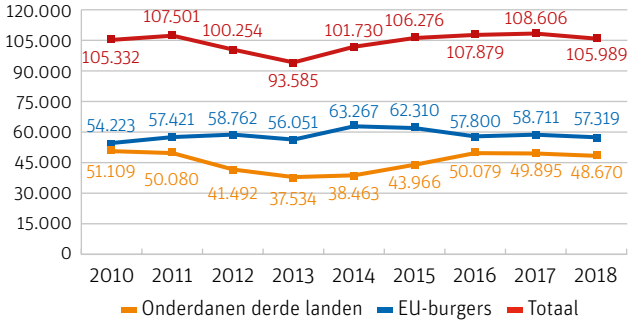
Eerste verblijfstitels uitgereikt aan EU-burgers en aan onderdanen van derde landen

Evolutie tussen 2010 en 2018

In 2018 werden in totaal **105.989** eerste verblijfstitels uitgereikt aan vreemdelingen die in het buitenland zijn geboren en momenteel in België wonen

- Sinds 2013 is het aantal uitgereikte eerste verblijfstitels blijven stijgen tot 108.606 in 2017 (+16%). In 2018 is dit cijfer gedaald naar 105.989 (-2%).
- Na een aanhoudende stijging tussen 2014 en 2016 daalt het aantal onderdanen van derde landen licht. Deze laatste ontwikkeling wordt deels verklaard door een daling van het aantal eerste verblijfstitels uitgereikt op grond van internationale bescherming (-34% tussen 2016 en 2018).
- Sinds 2010 verleent België meer eerste verblijfstitels aan EU-burgers dan aan onderdanen van derde landen. In 2018 ging het om 57.319 EU-burgers (EU-28) tegenover 48.670 onderdanen van derde landen.

Eerste verblijfstitels uitgereikt tussen 2010 en 2018

Statistieken over de eerste verblijfstitels

Om inzicht te krijgen in de samenstelling van de migratiestromen is het interessant om weten in welk kader migranten in België zijn aangekomen. Op basis van de statistieken over de eerste verblijfstitels kunnen de wettelijke migratiemotieven worden besproken. Juridisch gezien zou het juister zijn om van verblijfskaarten en -documenten te spreken omdat geen 'verblijfstitels' worden uitgereikt aan EU-burgers. Om geen onnodige verwarring te scheppen, gebruiken we hier de term 'verblijfstitel' zowel voor EU-burgers als niet-EU-burgers.

Wie?

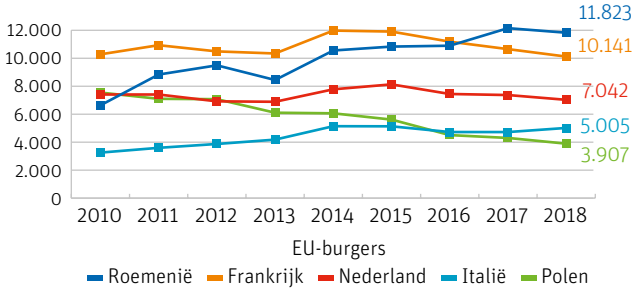
- Vreemdelingen die het Belgisch grondgebied binnenkomen moeten daarvan een verklaring afleggen in de gemeente waar ze verblijven en krijgen dan een verblijfstitel op basis van hun visumtype of hun machtiging tot verblijf.
- Net zoals in de statistieken over de immigratiestromen worden de asielzoekers niet als dusdanig meegeteld in de cijfers over de eerste verblijfstitels. Ze worden pas in de statistieken opgenomen wanneer ze als vluchteling worden erkend of indien ze subsidiaire bescherming krijgen, of wanneer ze een eerste verblijfstitel krijgen op een andere basis.
- DVZ heeft een onderscheid gemaakt tussen de in België geboren vreemdelingen en zij die in het buitenland zijn geboren (immigranten). De doelgroep wordt bepaald in de desbetreffende paragrafen.

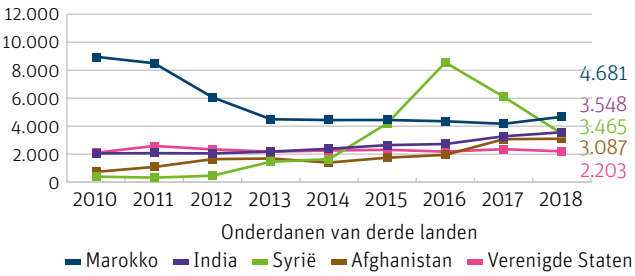
Nieuw

- De in dit rapport voorgestelde gegevens wijken af van die uit het rapport van 2019. DVZ heeft de facto achteraf de gegevens voor de periode 2010-2018 gecorrigeerd, omdat er een fout was vastgesteld in de procedure voor het verzamelen van de gegevens over de eerste verblijfskaarten die aan vluchtelingen zijn afgegeven.

Zie: DVZ, Jaarlijkse statistieken, *Vreemdelingenkaarten en verblijfsdocumenten (2018)*, 2019.

Belangrijkste nationaliteiten die in 2018 een eerste verblijfstitel uitgereikt kregen en evolutie over de periode 2010-2018

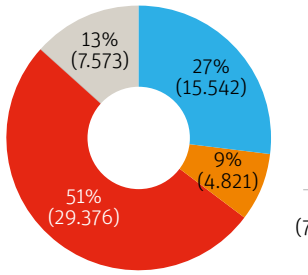

- De Roemenen, Fransen en Nederlanders staan sinds 2017 bovenaan de lijst van de EU-nationaliteiten.
- De meest opvallende ontwikkeling sinds 2010 is die van de Roemenen, bij wie het aantal eerste verblijfstitels met een factor 1,8 is gestegen. Bij de Polen doet zich de omgekeerde tendens voor: in vergelijking met 2010 zijn in 2018 1,9 keer minder eerste verblijfstitels uitgereikt.
- In mindere mate is ook het aantal Italianen tussen 2010 en 2018 met een factor 1,5 gestegen.
- Tot slot is het aantal Fransen sinds 2015 gestaag gedaald (-15%).
- De Marokkanen voeren deze ranglijst aan. En toch is het aantal eerste verblijfstitels dat ze uitgereikt kregen, tussen 2010 en 2018 bijna gehalveerd.
- Het aantal Syriërs is tussen 2014 en 2016 (recordjaar) blijven stijgen. Sindsdien is hun aantal fel gedaald (-59%). Toch staan de Syriërs in 2018 op de 3de plaats in de rangschikking, net achter de Indiërs.
- Het aantal Afghanen steeg van 377 in 2010 naar 3.087 in 2018, terwijl het aantal Amerikanen in deze periode stagneerde.

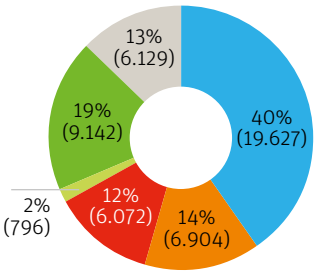
bron: DVZ

Wettelijke verblijfsredenen

57.319 eerste verblijfstitels uitgereikt aan EU-onderdanen (immigratie)

48.670 eerste verblijfstitels uitgereikt aan onderdanen van derde landen (immigratie)

Familieredenen
Studieredenen
Bezoldigde activiteiten
Humanitaire/medische redenen
Vluchtelingenstatuut en subsidiaire bescherming
Andere redenen

EU-burgers en onderdanen van derde landen hebben zeer verschillende migratieprofielen.

- Voor de EU-burgers wordt meer dan de helft van de eerste verblijfstitels toegekend om professionele redenen. Voor hen is dit de belangrijkste verblijfsreden. Daarna volgen de gezins- en studieredenen met respectievelijk 27% en 9% van het totale aantal uitgereikte verblijfstitels. Ten slotte werden slechts zeven eerste verblijfstitels (0,01%) uitgereikt om humanitaire of medische redenen.
- Voor onderdanen van derde landen daarentegen zijn gezinsredenen de belangrijkste verblijfsreden (40%). Daarna volgen internationale bescherming (19%) en studies (14%). Bezoldigde activiteiten (12%) komen als reden slechts op de 4de plaats. De humanitaire of medische redenen komen in 2018 met 2% amper aan bod, vergeleken met de 19% in 2010.

De eerste verblijfstitels uitgereikt aan personen met een vreemde nationaliteit die in België zijn geboren

In 2018 kregen 105.989 immigranten met een vreemde nationaliteit een eerste verblijfstitel, maar zij waren niet de enigen. Ook vreemdelingen die in België geboren zijn, kregen eerste verblijfstitels uitgereikt. In 2018 levert dat de volgende cijfers op:

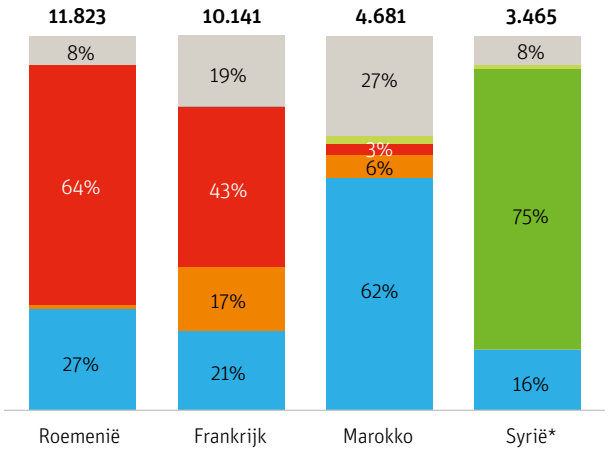
8.103 eerste verblijfstitels uitgereikt aan in België geboren personen en aan **EU-burgers**, waaronder:
- 99% voor familiale redenen.

10.954 eerste verblijfstitels uitgereikt aan in België geboren personen en aan **onderdanen uit derde landen**, waaronder:
- 91% voor gezinsredenen,
- 7% voor erkende vluchtelingen en
- 1,5% voor humanitaire of medische redenen.

De eerste titels die aan personen die in België zijn geboren om familiale redenen worden afgegeven hebben vooral betrekking op in België geboren nakomelingen, op enkele uitzonderingen na.

De Roemenen, Fransen, Marokkanen en Syriërs: 4 nationaliteiten met uiteenlopende profielen.

Eerste verblijfstitels uitgereikt volgens verblijfsreden, 2018

Familieredenen
Studieredenen
Bezoldigde activiteiten
Humanitaire/medische redenen
Vluchtelingenstatuut en subsidiaire bescherming
Andere redenen

Myria heeft recent een gedetailleerde profielschets gemaakt van vier nationaliteiten die vier belangrijke migratielogica's illustreren van de laatste twee decennia in België.

Zie: Myria, *Myriatics 10, 1997-2017: een balans van twee decennia immigratie in België*, 2018.

- De Roemenen zijn koplopers (alle nationaliteiten samen) en onderscheiden zich van de andere landen doordat de meeste eerste verblijfstitels om professionele redenen worden toegekend. Die zijn goed voor 64% van de eerste uitgereikte titels. Dit is meer dan het EU-gemiddelde (51%). Ook voor de Fransen is dit de belangrijkste verblijfsreden met 43%. Voor de Marokkanen en Syriërs daarentegen is deze reden amper vertegenwoordigd.
- Driekwart van de Syriërs die een eerste verblijfstitel ontvingen, kregen na een asielprocedure in België het statuut van internationale bescherming (vluchteling of subsidiaire bescherming). Gezinshereniging komt op de tweede plaats (de in België geboren kinderen worden daarbij niet in aanmerking genomen).
- Voor Marokkanen zijn familiale redenen de belangrijkste reden om in België te verblijven (62%). Dit percentage is lager voor de drie andere nationaliteiten.
- Ten slotte verhuizen veel Fransen naar België in het kader van hun studies. 17% van de eerste verblijfstitels wordt om deze reden afgegeven (1.727 titels in totaal). Dit is aanzienlijk meer dan voor welke andere nationaliteit ook.

* Volgens DVZ wordt dit aantal aan Syriërs uitgereikte eerste verblijfstitels onderschat. Een aanzienlijk percentage daarvan wordt geregistreerd in de categorie "onbepaald". Dit is met name het geval wanneer individuen niet in het bezit zijn van hun identiteitsdocumenten.

bron: DVZ

© Dieter Telemans

Myria
Koningsstraat 138 • 1000 Brussel
T +32 (0)2 212 30 00
myria@myria.be

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel. Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten.

Het verslag *Migratie in cijfers en in rechten* informeert elk jaar over de actualiteit van de migratiestromen en het eerbiedigen van de grondrechten van vreemdelingen.

www.myria.be
@MyriaBe
www.facebook.com/MyriaBe
www.linkedin.com/company/myria-federal-migration-centre

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

V.U.: Koen Dewulf, Directeur van Myria - Koningsstraat 138 - B-1000 Brussel - www.myria.be - myria@myria.be - Mei 2020